

Lluís G. Bover:

un mestre renovador al poble d'Avià

Saida Palou

Lluís G. Bover, conegut al poble d'Avià com a *Xariot* o *Potafoll* a causa de la seva coixesa, fou mestre de l'Escola de nens d'Avià des del 1926 fins al 1934 (l'última acta en què consta el seu nom data del 23 d'octubre de 1934). Fill de Cadaqués, va treballar com a mestre vuit anys i mig a Avià (deprés se n'anà a l'Escola Graduada de Vilanova i la Geltrú).

Lluís Bover fou un personatge caracteritzat per un fort sentiment de catalanitat; encara avui es recorda com el dia en què es proclamà la II República sortí pels carrers del poble amb una bandera i cridant "*Ara sí que ens manarem nosaltres mateixos!*". Fou per les seves idees polítiques que hi hagué persones del poble que hi connectaren de ple, tot i que també a causa d'això es va guanyar alguna mala cara. Tanmateix, tothom coincidí que es tractava d'un bon mestre a qui agradava molt d'ensenyar.

La seva tasca com a mestre durant el temps que estigué a Avià coincideix amb un moment en què es desperta una clara voluntat de canvi social revolucionari, prenent tota pràctica com a camí de transformació de la societat. Durant la II República els puntals de l'Antic Règim (els terratinents i l'Església) deixen de ser les classes dominants del poder polític i econòmic i les classes mitjanes, amb el suport de les classes treballadores, cerquen la creació d'una nova societat; aquesta empena optimista de mutació social aspira a la formació de persones igualitàries en els seus drets, a la formació de persones lliures i autònomes i amb actitud crítica i reflexiva. L'Escola és concebuda com el millor mitjà per aconseguir-ho, ja que s'aposta per una mateixa educació per a tothom, així com el dret a l'accés a la cultura que facilita l'educació.

La renovació pedagògica a Europa es veu empena per pedagogs com C. Freinet,

O. Decroly, M. Montessori..., i les seves idees arrelen en mestres catalans compromesos en la seva tasca educativa; alguns dels punts més interessants de la Pedagogia Activa esdevenen autèntics eixos entorn dels quals es fomenta l'experiència de molts inquilts. Els principis que orienten aquesta Escola són el laïcisme, la catalanitat, la gratuïtat i la coeducació al servei d'una educació de qualitat i per a tothom. Es pretén educar partint de les pròpies inquietuds, interessos i necessitats de la persona; allò que interessa és promoure l'educació integral de la persona partint de l'alumne com a centre d'atenció de la pròpia educació. Es cerquen aprenentatges actius i s'abandonen les tècniques de memorització freda i "escolàstica".

L'Escola es basa en la realitat geogràfica, històrica i política de l'entorn concret, entenent que cal concebre l'escola com una prolongació de l'espai vital de la persona; la figura del mestre empès per aquest compromís de renovació promou iniciatives de caire cultural al poble amb la voluntat d'obrir les portes de l'escola i fer-la més dinàmica i activa. No calien massa paraules per adonar-se del contrast abismal i brusc que a nivell pedagògic suposa una educació inspirada en les idees de llibertat, de formació integral de la persona a fi de potenciar les pròpies possibilitats i de fer-la conscient i lliure, si la comparem amb els mètodes escolàstics i antipedagògics a través dels quals es pretenia "educar" durant els anys que precedien l'època republicana.

A nivell ideològic Lluís Bover es mostrà plenament afí als principis socials reformadors de l'Escola Nova i portà a terme les seves propostes, posant especial èmfasi en les idees del pedagog francès C. Freinet (educació per la llibertat, desenvolupament

integral de la persona, educació pel treball, tècniques d'impremta a l'escola, correspondència i intercanvi interescolar...). A més del contacte a nivell ideològic, consta que el mestre d'Avià mantingué correspondència amb el pedagog francès, la qual cosa demostra el seu interès per la renovació pedagògica.

Partint d'aquests mètodes pedagògics, el mestre Lluís Bover participà en la publicació d'articles a la revista d'edició mensual *Colaboración*, publicació d'àmbit estatal i de gran difusió i incidència a Catalunya a partir del grup Batec. Es tractava d'un grup de mestres majoritàriament d'escoles rurals de les comarques de Lleida que es reunien per tal de conversar sobre temes relacionats amb l'Educació i l'Escola; no es pot obviar el rerefons polític d'aquest grup ni la seva iniciativa i voluntat ferma de transformació social a partir de l'educació; *Colaboración*, doncs, combrega amb les finalitats pedagògiques de reforma educativa, centrades essencialment en les postures teòriques i pràctiques de Freinet. En aquesta revista col·laboren mestres freinetians i hi exposen les seves idees i experiències pedagògiques. *Colaboración* esdevé un nucli en el qual es concentren intercanvis d'experiències, propostes i principis ideològics basats en la Pedagogia Nova.

Lluís Bover hi participà en la publicació d'alguns articles en els quals es demostra el seu compromís social i educatiu.

"*Los actos del Congreso y el gran número de maestros que han visitado la Exposición de material y trabajos de la técnica Freinet, demuestran que forman ya legión los educadores convencidos del fracaso de la escuela tradicional, los cuales se disponen a mancomunar sus esfuerzos, en un amplio espíritu de colaboración, a fin de lograr la escuela que responda a los ideales y necesidades de la Hu-*

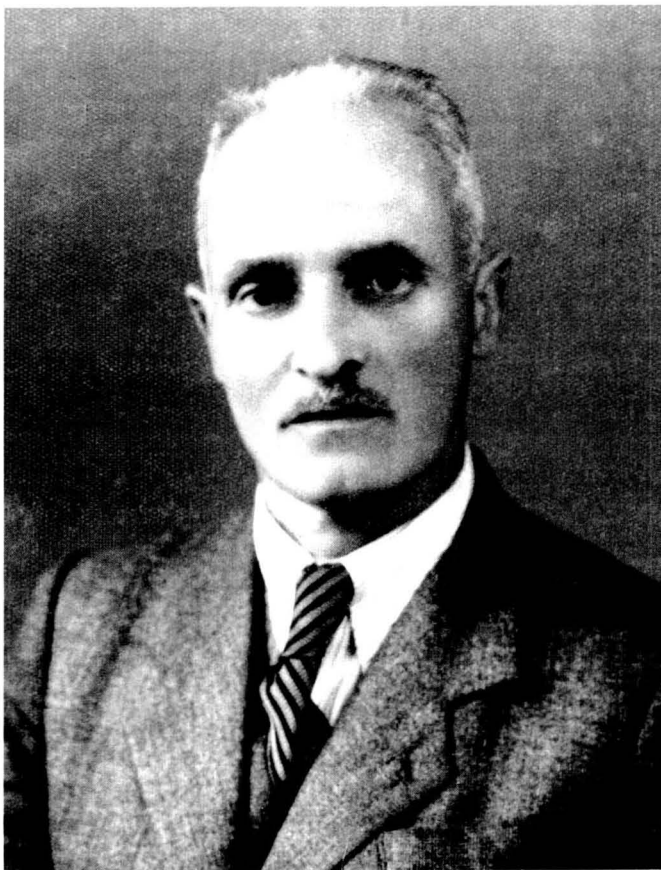
manidad en los tiempos actuales" (*Colaboración*, La imprenta en la escuela, nº 2, Abril 1935, El congreso de Lérida, Lluís G. Bover, pp. 64-70 de l'edició del facsímil) (1).

Aquest congrés al qual es refereixen les línies anteriors fou una trobada de mestres que tingué lloc a la ciutat de Lleida el 24 de juliol de 1934, congrés que, segons queda reflectit a les pàgines de la revista *Colaboración*, anava dirigit a la formació permanent d'educadors. Lluís Bover escriu en aquesta revista com en aquest congrés es realitzà una exposició de material de les tècniques d'impremta ideades per Freinet. També consta que Lluís Bover ideà una tècnica d'impressió derivada d'aquestes tècniques.

Probablement fou amb aquest model ideat per Lluís Bover que els alumnes de l'Escola d'Avià imprimiren els seus treballs. Resten com a testimonis d'aquesta experiència dues edicions de la revista *Vida infantil* i *El llibre de les bèsties*. Els escrits publicats a la revista *Vida infantil* tant apareixen en català com en castellà, i tant estan escrits de forma individual com cooperativa.

Consta també que Lluís Bover va promoure un intercanvi escolar de les edicions de les revistes ja que en la 1ª publicació de *Vida infantil* s'exposa una relació de les diferents escoles (tant catalanes com espanyoles, i fins i tot alguna de francesa) amb les quals realitzaren intercanvis de revistes impreses per les pròpies escoles; alguns exemples en són *L'Horitzó*, de Sant Pol de Mar, *Escuela y Despensa*, de Fraga (Osca), *Páginas vividas*, d'Amacenas (Lleida), *Revista escolar*, de Monóvar (Alacant), *L'Afany*, de Puigvert (Lleida), *Le parfum du territoire*, de Pellegrue (França), *El escolar*, d'Ensanche Oriental (Donosti-Sant Sebastià), etc.

Caracteritzat per la seva voluntat de tirar endavant iniciatives de caire cultural que s'obriessin més enllà de les portes de l'Escola, Lluís Bover va "fer cine a Avià". Algunes de les persones grans del poble que foren alumnes seus encara recorden avui com el mestre va instal·lar un projector al carrer i "va fer cine" (la qual cosa és un fet molt destacable tenint en compte que es tractava d'un poble petit dels anys 30). També va promoure representacions teatrals (nens i nenes actuant junts). Amb aquestes iniciatives culturals es veuen clarament reflectides les ganes i el compromís del mestre per acostar el poble a la cultura, per fer participar la gent en diferents activitats; una voluntat clara i evident de promoure inquietud en el poble. Es recorda també com el mestre organitzà una excursió a Joncadella (el Bages) per a la gent d'Avià.

El seu compromís com a mestre es veu reflectit en una acta en els llibres d'instrucció pública (Acta del Consell Local de Primera Ensenyança del 7 d'agost de 1932), on es fa referència a la petició del mestre Lluís Bover reclamant que siguin cobertes totes les deficiències que presenta l'Escola (sobretot el local de nens); també reclama la necessitat que s'instal·lin lavabos amb aigua corrent. Aquesta petició és comuna entre els mestres republicans ja que es considera que el pèssim estat (higiènic i d'infraestructura) en què es trobaven molts dels espais escolars no era apta per portar a terme una tasca educativa de qualitat; aquesta idea de millorar l'entorn escolar també es troba condicionada per la gran importància que es dóna al fet educatiu durant els anys trenta.

En l'Acta del Consell Local de Primera Ensenyança de 23 d'octubre de 1934 consta la fi de la docència de Lluís Bover al poble d'Avià després de 8 anys i 5 mesos (la qual cosa és significativa si es té en compte que normalment els mestres no estaven tant de temps en un mateix poble). Lluís Bover és el guanyador d'un concurs que el trasllada a exercir com a mestre a l'Escola Graduada de Vilanova i la Geltrú. En aquesta acta s'emfatitza el valor de la seva tasca pedagògica i també es posa accent en "sus ensayos de pedagogía moderna": "El Consejo local de Primera Enseñanza, ante la brillante labor docente realizada durante dicho tiempo por el Sr. Bover no sólo en lo que se refiere al trabajo

de índole meramente escolar, si que también por su actuación a favor de la Mutualidad escolar "La Hormiga" y por sus ensayos de pedagogía moderna, entre ellos la aplicación de la técnica Freinet o de la imprenta en la escuela, lamentó la marcha del Sr. Bover y acordó otorgarle un amplio voto de gracias, encargando al Sr. Presidente comunique la concesión de dicho voto de gracias a M. J. Sr. Inspector de la Zona correspondiente al partido de Berga" (2).

Notes

1. Aquest article va ser escrit quan el mestre es trobava ja a Vilanova i la Geltrú, a l'abril de 1935.
2. Acta del 23 d'octubre de 1934, Llibre d'Instrucció Pública, Avià.

Bibliografia

- Carpets d'Instrucció Pública. Arxiu Històric del municipi d'Avià
Colaboración. La imprenta en la Escuela (1935-1936). Edició facsímil i estudi introductori (Fernando Jiménez Mier i Terán). Barcelona, octubre de 1992.

Agraïments

Mon Marquès
Domènec Roca
Montserrat Serra

Saida Palou Rubio

Educadora Social